

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vribih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vribih@vribih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA UNSKO-SANSKOG KANTONA
ZA 2010. GODINU**

Broj: 04-06/11

Sarajevo, juni 2011. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE
PREMIJERU VLADE UNSKO-SANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA UNSKO-SANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) za 2010. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembra 2010. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju Kantona za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje u skladu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskoj procjeni, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Vrijednost stalne imovine u finansijskim izvještajima nije tačno iskazana i ne odražava stvarno stanje utvrđeno revizijom. Upravljanje ovom imovinom nije se odvijalo u skladu sa propisima radi čega ista nije zaštićena od gubitaka. Nije proveden cjelovit popis i usaglašeno stvarno stanje sa knjigovodstvenim stanjem niti se vode propisane evidencije o stalnim sredstvima. Iskazana vrijednost stanova, robnih rezervi, sredstava u pripremi nije dokazana (tačka 4.6. Izvještaja);**
- 2. Nije izvršeno konačno usklađivanje stanja sredstava i izvora sredstava za iznos 11.259.064 KM u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Također, nije izvršeno usklađivanje stanja sredstava, obaveza i potraživanja iskazanih u knjigovodstvenim**

evidencijama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom u skladu sa naprijed navedenim propisima (tačka 4.8. Izvještaja);

3. U finansijskim izvještajima nisu iskazani rashodi i izdaci 2010. godine u iznosu 4.116.714 KM, što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH a isto je imalo za posljedicu iskazivanje deficita umanjenog za spomenuti iznos. Također, obaveze iz 2009. godine u iznosu ne manjem od 4.216.592 su iskazane kao trošak 2010. godine (tačka 4.10. Izvještaja);
4. Neosnovano je izvršeno isknjižavanje ulaganja u poslovni prostor u iznosu 424.724 KM iako je ista po odluci Vlade trebala biti preknjižena sa pozicije Ministarstva građenja, prostornog uređenja i zaštite okoline na poziciju Vlade. Također, navedeno Ministarstvo ne raspolaže relevantnom dokumentacijom koja bi potvrđivala da je imovina predstavljala njegovo vlasništvo (tačka 4.6. Izvještaja);
5. Nisu poduzete odgovarajuće mjere kako bi prihodi po osnovu potpisanih ugovora o koncesijama bili i naplaćeni. Također, potraživanja na osnovu potpisanih ugovora o koncesijama, koja po podacima Komisije za koncesije iznose 2.013.071 KM, nisu unijeta u sistem Glavne knjige, zbog čega se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih potraživanja u finansijskim izvještajima (tačka 4.4. Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Unsko-sanskog kantona, po svim bitnim pitanjima ne prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2010. godine, rezultate poslovanja i izvršenja Budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu Budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Unsko-sanskog kantona tokom 2010. godine, nije bilo po svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Prema prezentiranom Izvještaju Ministarstva finansija ukupno dospjele obaveze po 5.786 pravosnažnih sudskih presuda, bez uključenih troškova spora i zateznih kamata na dan 31.12.2010. godine iznose 38.306.230 KM i iste nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2010. godinu. Sudski sporovi su se većim dijelom odnosili na prava iz radnog odnosa. Imajući u vidu da odlaganje izmirenja ovih obaveza ima za posljedicu obračun i plaćanje zateznih kamata, isti će rezultirati povećanjem ukupnih troškova budžeta (tačka 4.11. Izvještaja).

Sarajevo, 22.06.2011. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	1
4.3	Budžet za 2010. godinu.....	2
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2010. godinu.....	4
4.5	Tekući rashodi	6
4.5.1.	Plaće, naknade i doprinosi.....	6
4.5.2.	Izdaci za materijal i usluge.....	7
4.5.3.	Tekući transferi	9
4.5.4.	Kapitalni transferi	9
4.6.	Stalna sredstva	10
4.7.	Nabavke i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH	12
4.8.	Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2010. godine.....	13
4.9.	Tekuća rezerva.....	14
4.10.	Finansijski rezultat.....	14
4.11.	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	15
4.12.	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	16
4.13.	Dugoročne obaveze	16
4.14.	Ostali nalazi	17
5.	KOMENTAR	17

**IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA UNSKO-SANSKOG KANTONA
ZA 2010. GODINU**

1. UVOD

Unsko-sanski Kanton (u daljem tekstu Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Unsko-sanskog kantona, koji svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Kanton ima sve nadležnosti koje nisu Ustavom FBiH izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona.

Kanton je nadležan za : uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga, koje će imati jedinstvene federalne uniforme s kantonalnim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti, utvrđivanje politike u vezi s osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihova rada i izgradnje, provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite, stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, obavljanje i drugih ovlaštenja utvrđenih Ustavom i zakonom Federacije i Kantona.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada, koju čine Premijer i 9 ministara.

Kanton u svom sastavu ima 8 općina: Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Bužim, Cazin, Ključ, Sanski Most, Velika Kladuša.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja kao i druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvima rukovode ministri, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Prosječan broj zaposlenih na osnovu radnih sati koji se finansiraju iz sredstva budžeta je 5.598, od čega najviše je u obrazovnim institucijama 3.701, policiji 1.165, pravosuđa sa nižim potrošačkim jedinicama 365, Socijalno-pedagoška životna zajednica 39 i ostali organi uprave 328.

Sjedište Vlade Kantona je u Bihaću, ulica Alije Đerzeleza broj 6.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Unsko-sanskog kantona za 2010. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika u Kantonu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je pribavljanje realnog osnova da se na temelju pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa budžetskih korisnika Kantona, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja Budžeta Kantona, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u januaru, krajem maja i tokom juna 2010. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na temelju uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2010. godinu utvrdili smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Potreban je jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja.

Prihode budžeta potrebno je realno planirati i sa istima uskladiti javnu potrošnju, što je Zakonom o budžetima u FBiH propisana obaveza svih učesnika u izradi, donošenju i korištenju budžetskih sredstva.

Obaveze, odnosno rashode i opterećenja budžetskih pozicija stvarati samo ako su isti odobreni u okviru iznosa alocirano za budžetskog korisnika, a izdatke u Posebnom dijelu Budžeta planirati u skladu sa organizacionom i funkcionalnom klasifikacijom.

U cilju istinitog i fer iskazivanja ostvarenog finansijskog rezultata potrebno je finansijske izvještaje popunjavati relevantnim podacima.

Potrebno je doraditi Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele tako da se kao vlastiti prihodi priznaju samo oni prihodi koji se ostvare na tržištu.

Potrebno je voditi ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda od pruženih usluga i vršiti usaglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige.

Potrebno je potraživanja po osnovu zaključenih ugovara o koncesijama knjigovodstveno evidentirati i poduzeti zakonom utvrđene aktivnosti kako bi se izvršila naplata tih potraživanja i zaštitila javna dobra.

Prihode ostvarene od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina namjenski koristiti u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalčnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu.

Obračun i isplatu naknade plaće po osnovu prekovremenog rada i rada u dane vikenda, kod Srednje medicinske škole i Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta vršiti u skladu sa važećim propisima.

Odobrovanje i likvidiranje putnih naloga mora se uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja, svako suprotno postupanje su neovlaštene radnje.

Isplate naknada zaposlenima za rad u komisijama za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutaršnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni kao redovni poslovi ne mogu se isplaćivati.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen zakonskim propisima, a angažovanje po ugovorima vršiti za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

Potrebno je tekuće transfere realizirati na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno.

Potrebno je osigurati dokumentaciju koja potvrđuje da su doznačena sredstva kapitalnih transfera i realizirana za namjene za koje su odobrena.

Potrebno je u Program utroška sredstava kapitalnih transfera iz namjenskih sredstava vodnih naknada uključiti projekte za koje je u ranijem periodu od strane nadležnih donesena odluka o sufinansiranju.

Potrebno je da se dokaže stvarno stanje stanova koji se mogu iskazivati kao imovina Kantona uz poštivanje svih zakonskih propisa koji reguliraju ovu oblast kako bi finansijski izvještaji odražavali stvarno posjedovanje imovine.

Potrebno je da Poljoprivredni zavod izvrši prenos vrijednosti brašna sa robnih rezervi na sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 85.828 KM, a Ministarstvo poljoprivrede da izvrši prenos robnih kredita u iznosu od 94.600 KM i 2.150.KM, te za preostale iznose postupi u skladu sa namjenom datih sredstava kako bi knjigovodstvene evidencije odražavale stvarno stanje robnih rezervi.

Potrebno je izvršiti prenos sredstava u upotrebu uz poštivanje pravila prenosa u upotrebu.

Očekujemo da svi budžetski korisnici čija imovina se iskazuje u konsolidiranim izvještajima najkasnije do konca ove godine ustroje obavezne evidencije knjiga (popis)kapitalne imovine kako je propisano članom 12. Uredbe i čl. 61. Pravilnika, izvrše popis najkasnije sa 31.12.2011. godine i konačno usklade stvarno stanje sa knjigovodstvenim evidencijama.

Izveštaj o popisu imovine, kao i zaključke Vlade USK-a dostaviti Uredu za reviziju institucija Federacije BiH nakon razmatranja istog na Vladi.

Potrebno je osigurati dokumentaciju koja potvrđuje da je imovina iskazana u finansijskim izvještajima doista vlasništvo Kantonalnih organa uprave.

Nabavke koje se finansiraju javnim novcem moraju se provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Sredstva tekuće rezerve koristiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine.

U cilju istinitog i fer iskazivanja podataka u finansijskim izvještajima potrebno je rashode i izdatke priznavati u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, te blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa prihodima.

Potrebno je poduzimati sve zakonom propisane mjere kako bi se potraživanja i naplatila, kao i poduzimanje mjera da ne dođe do zastare potraživanja.

Potrebno je poštivati odredbe Računovodstvenih politika za Federalne budžetske korisnike i trezor kod evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.

Potrebno je stvoriti pretpostavke kako bi se namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje i realizirala za namjene utvrđene Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2010. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na:

- donošenje Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima u skladu sa Zakonom o budžetima u F BiH i Smjericama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika;
- organizovanje interne revizije na nivou Kantona u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika;
- poštovanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu davanja detaljnih obrazloženja od strane budžetskih korisnika uz zahtjeve i donošenje Budžeta u zakonskom roku, a na osnovu relevantnih parametara i opravdanih potreba budžetskih korisnika;
- izvršenje Budžeta usklađeno sa mjesečnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa jedinstvenog računa Trezora i pravovremeno uravnoteženje rashoda u slučaju smanjenja ostvarenih prihoda, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;

- planiranje izdataka u Posebnom dijelu budžeta u skladu sa Registrom budžetskih korisnika, u skladu sa članom 27. Zakona o budžetima u FBiH, u cilju omogućavanja subjektima koji imaju svojstvo pravnog lica (Univerzitet) da samostalno planiraju, izvršavaju i izvještavaju o upotrebi budžetskih sredstava;
- izmjene Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele kako bi se kao vlastiti prihod priznavali samo oni prihodi koji se ostvare na tržištu;
- vođenje ažurnih pomoćnih evidencija ostvarenih prihoda od pruženih usluga i usaglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige;
- ispostavljanje faktura korisnicima koncesija u rokovima definiranim u ugovorima, knjigovodstveno evidentiranje potraživanja po osnovu zaključenih ugovara o koncesijama i poduzimanje zakonom utvrđenih aktivnosti i drugih raspoloživih sredstava kako bi se izvršila naplata tih potraživanja i zaštitila javna dobra;
- namjensko korištenje prihoda ostvarenih od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetaličnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu;
- uspostavljanje centralizovanog obračuna plaća za sve budžetske korisnika na nivou Kantona u skladu sa Zakonom o trezoru FBiH;
- izvršenje uvida u kompletnu dokumentaciju vezanu za isplate plaća i naknada uposlenika na Visokoj zdravstvenoj školi i poduzimanje odgovarajućih mjera uvažavajući zaključene ugovore sa uposlenim;
- preispitivanje Samoupravnog sporazuma o naučnoj i poslovnoj saradnji i permanentnom stručnom usavršavanju radi ostvarivanja zajedničkih interesa u cilju efikasnijeg korištenja ljudskih resursa, koji je Visoka zdravstvena škola zaključila sa zdravstvenim institucijama u cilju regulisanja načina plaćanja „nastavnika i saradnika koji dolaze u radni odnos sa nepotpunim radnim vremenom“ i poduzimanje odgovarajućih mjera;
- planiranje izdataka u Posebnom djelu Budžeta po funkcionalnoj i organizacionoj klasifikaciji, kako je to Zakonom o budžetima u FBiH predviđeno, za stvaranje pretpostavki za praćenje visine izdataka do iznosa odobrenog za svakog budžetskog korisnika;
- evidentiranje izdataka u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor;
- preispitivanje opravdanosti isplate naknada za rad komisija za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni kao redovni poslovi;
- preispitivanje zaključivanja ugovora o djelu za obavljanje poslova i zadataka, koji su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji predviđeni kao redovni poslovi i poduzimanje potrebnih aktivnosti;
- poštovanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u djelu iskazivanja izdataka u trenutku njihova nastanka;
- poštovanje odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH i u slučajevima gdje je to moguće provoditi zajedničke nabavke u cilju racionalizacije korištenja javnih sredstava;
- usklađivanje sredstava i izvora sredstava na nivou Kantona;
- usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o računovodstvu budžeta u FBiH;
- analizu iskazanog akumuliranog viška prihoda nad rashodima, od strane Ministarstva finansija, obzirom da je u prethodnoj godini iskazan višak rashoda nad приходima;
- realiziranje namjenskih sredstava za namjene predviđene zakonskim propisima i do visine prikupljenih sredstava (sredstva za zaštitu i spašavanje);
- preispitivanje propisa vezanih za obračun i uplatu doprinosa kantonalnom fondu za izgradnju stanova za članove porodica šehida i poginulih boraca, RVI, demobilisanih boraca i prognanih osoba i poduzimanje adekvatnih aktivnosti.

Preporuke po kojima je djelomično postupljeno, a odnose se na:

- osiguranje izvještaja o namjenskom utrošku sredstava od strane korisnika sredstava kapitalnih transfera;
- pridržavanje odredbi Pravilnika o poklonima, uslovima i načinu stvaranja reprezentacije.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno, a odnose se na:

- osiguranje izvještaja o namjenskom utrošku sredstava od strane korisnika sredstava tekućih transfera.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršena procjena sistema internih kontrola, kako bi se utvrdila sposobnost istih da otkriju i spriječe pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu, kao i implementacija i nadgledanje. Temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je donošenje internih akata o postupanjima svih uposlenih u realizaciji značajnih procesa rada.

Prema postojećim propisima, svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, **unutrašnju kontrolu** i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Takođe su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad budžetima, odobrenim finansijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i budžetskim izdacima i isplatama.

Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola donesenim od strane Federalnog ministarstva finansija, propisana je obaveza donošenja Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima za sve budžetske korisnike. Ovim Pravilnikom se trebaju utvrditi upravljački, administrativni, računovodstveni i kontrolni postupci, postupci informiranja, komunikacija, nadgledanja i procjena rizika.

Provedenom revizijom finansijskih izvještaja i ove godine uočeni su propusti u poslovanju i neusaglašenost poslovanja sa propisima što je imalo za posljedicu da finansijski izvještaji ne odražavaju realnu sliku o rezultatima poslovanja imovini, obavezama i izvorima. Utvrđeno je da je deficit veći za 4.2 miliona KM u odnosu na objavljeni od 2.7 miliona KM, zbog toga što su troškovi perioda iskazani mimo propisa na pozicijama bilansa stanja umjesto na računu prihoda i rashoda. Vrijednost imovine u objavljenim izvještajima nije tačna niti se nad istom provode kontrolni postupci predviđeni zakonskim propisima. Potraživanja po osnovu koncesija su takođe van kontrole pa čak nisu iskazana u finansijskim izvještajima. Nije uspostavljen centralizovani obračun plata, koje su najveći trošak budžeta iako je to propisana obaveza Zakonom o trezoru u FBiH, radi čega je gotovo nemoguće da trezor provede kontrolu mogućih grešaka prilikom unosa i knjiženja, a rezultiralo je manjim iskazivanjem ili neiskazivanjem pojedinih naknada plaća, različitim evidencijama, načinu obračuna i osnovicama za obračun plaća. Nisu doneseni pravilnici o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima (s izuzetkom Ministarstva finansija koji je isti donijelo 05.10.2010. godine), te budžetski korisnici nisu vršili procjenu rizika poslovanja za ključne procese, niti su predlagali mjere za uklanjanje uočenih nedostataka.

Nedostaci su uočeni i prilikom provjere primjene Zakona o javnim nabavkama BiH, jer kod izbora dobavljača za tekuće izdatke nisu blagovremeno donošene potrebne odluke što je imalo za posljedicu da su veći dio revidirane godine nabavljane robe i usluge od dobavljača koji su izabrani u proceduri za 2009. godinu. Kod izgradnje i investicionog održavanja zgrada vidljivo je da su u skoro svim slučajevima putem aneksa ugovarani dodatni i naknadni radovi što znači da se nije posvetila dovoljna pažnja prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije u definiranju predmeta nabvake.

Nisu poduzimane nužne aktivnosti na naplati potraživanja što je rezultiralo da su potraživanja u značajnom iznosu zastarila, te su ista otpisana, što je imalo negativan utjecaj na finansijski rezultat. Također, ne poduzimanje mjera na naplati potraživanja od koncesija ima štetne uticaje kako za budžet Kantona tako i za budžete općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija.

Obzirom na konstatirane propuste tokom ove, a i ranijih revizija mišljenja smo da bi se trebao posvetiti veći značaj uspostavljanju kontrolnog okruženja i kontrolama u cilju preventivnog djelovanja na otklanjanju propusta u radu svih budžetskih korisnika.

Potreban je jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja .

4.3 Budžet za 2010. godinu

Budžet je usvojen je 07.04.2010. godine u iznosu od 196.503.544 KM. Prihodi i primici planirani su u iznosu od 179.987.544 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 196.503.544 KM, te je planiran deficit 16.516.000 KM. Pokriće deficita predviđeno je sredstvima MMF-a u iznosu od 15.000.000 KM i iz sredstava privatizacije 1.516.000 KM. Do usvajanja budžeta finansiranje, je vršeno je na osnovu Odluke o privremenom finansiranju od 29.12.2009. godine.

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta planirani prihodi i primici iskazani su u iznosu od 178.542.290 KM, a isti su ostvareni u iznosu od 173.859.716 KM, što je manje za 4.682.574 KM, a u odnosu na usvojeni Budžet isti su manji za 6.292.329 KM. Ostvareni rashodi i izdaci u revidiranoj godini iznosili su 176.564.036 KM, te je višak rashoda nad prihodima iskazan u iznosu od 2.704.320 KM. U revidiranoj godini rashodi i izdaci, kao i prihodi i primici imali su trend rasta. Primanja uposlenih koji se finansiraju iz budžeta sa pripadajućim porezima i doprinosima povećana su u odnosu na prethodnu godinu za 6,6 miliona KM, a također je i prosječan broj uposlenih u odnosu na prethodnu godinu veći za 80 uposlenika.

Budžetom Kantona za 2010. godinu planirano je slijedeće:

Redni broj	Opis	Budžet za 2010. godinu	Budžet za 2010. godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjerenju)	Index (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Prihodi od poreza	137.630.843	143.914.651	104,57
2.	Neporezni prihodi	31.967.275	27.596.275	86,33
3.	Kapitalni primici (od prodaje stalnih sredstava)	200.000	200.000	100,00
4.	Tekuće potpore (grantovi) od ostalih nivoa vlasti	5.500.000	5.500.000	100,00
5.	Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti	694.364	694.364	100,00
6.	Primljene otplate datih zajmova (od pozajmljivanja javnim preduzećima)	25.000	25.000	100,00
7.	Poseban fond za zaštitu od nesreća	612.000	612.000	100,00
8.	Finansiranje	3.358.062	18.358.062	546,69
I	UKUPNI PRIHODI, PRIMICI i FINANSIRANJE	179.987.544	196.900.352	109,40
1.	Bruto plaće i naknade	93.296.702	97.369.367	104,37
2.	Naknade troškova zaposlenih	14.741.127	11.931.655	80,94
3.	Naknade troškova zaposlenih iz 2009. godine	3.144.751	3.144.751	100,00
4.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	10.838.588	11.336.544	104,59
5.	Izdaci za materijal i usluge	24.505.535	23.069.977	94,14
6.	Tekući grantovi	29.692.152	29.207.424	98,37
7.	Kapitalni grantovi drugim nivoima	6.237.873	6.232.873	99,92
8.	Kapitalni grantovi drugim nivoima (sredstva MMF-a 2009.god)	1.962.868	1.962.868	100,00
9.	Kapitalni grantovi pojedincima	901.630	968.630	107,43
10.	Izdaci za kamate i ostale naknade	220.000	181.810	82,64
11.	Nabavka zemljišta	150.000	65.000	43,33
12.	Nabavka zgrada i stanova	2.063.686	2.075.686	100,58
13.	Nabavka zgrada i stanova (sredstva MMF-a 2009.god)	635.000	635.000	100,00
14.	Nabavka opreme	1.769.116	1.804.682	102,01
15.	Nabavka opreme (sredstva MMF-a 2009.god)	20.000	20.000	100,00
16.	Studije izvodljivosti, projektne pripreme i projektovanja	527.300	578.300	109,67
17.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	5.057.022	5.575.592	110,25
18.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje (sredstva MMF-a 2009.god)	740.194	740.194	100,00
II	UKUPNI RASHODI I IZDACI	196.503.544	196.900.353	100,20
III	DEFICIT (II-I)	16.516.000	0	
a)	Pokriće deficita iz sredstava MMF-a	15.000.000		
b)	Pokriće deficita iz sredstava Escrow računa	1.516.000		

Obzirom na navedeno, konstatovana su određena odstupanja u planskim veličinama prihoda iskazanih u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta u odnosu na Budžet usvojen od strane Skupštine (porezni prihodi iskani su više za 6.283.808 KM, dok su neporezni prihodi manji za 4.371.000 KM), što nije u skladu sa članom 23. stav 4. Zakona o budžetima u FBiH, obzirom da se svaka izmjena i dopuna budžeta vrši po istom

postupku koji se primjenjuje kod usvajanja budžeta. Također, može se zaključiti da Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta na poziciji planiranih veličina nije popunjen vjerodostojnim podacima. Za navedeno tokom revizije nije dato adekvatno obrazloženje, te se ne može potvrditi da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Od strane nadležnih nisu prezentirani dokazi o provođenju privremenih mjera za uravnoteženje budžeta kako je to propisano članom 22. Zakona o budžetima u FBiH.

Provedenom revizijom uočili smo da se rukovodne strukture nisu pridržavale odredbi članova 4., 22., 23. i 31. Zakona o budžetima u FBiH kojima je uređeno planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje budžeta kantona, obzirom na slijedeće:

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta iskazana je planska veličina finansiranja u iznosu od 18.358.062 KM. Sredstva od 15.000.000 KM nije bilo realno planirati iz razloga što je za korištenje istih prema preporukama Federalne Vlade bilo neophodno ispuniti određene uvjete postavljene od strane MMF-a, a do okončanja revizije sredstva nisu doznačena, niti smo dobili obrazloženje planiranog iznosa kao i ispunjenosti uvjeta za povlačenje istih. Sredstva u iznosu od 3.358.062 KM odnose se na kreditna sredstva MMF-a iz 2009. godine koja su u toku iste evidentirana na kratkoročnim razgraničenjima, a u usvojenom Budžetu za 2010. godinu iskazana su na poziciji zajmovi primljeni kroz državu.

Ministarstvo finansija je od jula 2010. godine vršilo prestrukturiranje rashoda, u najvećem dijelu unutar budžetskih korisnika. Na pozicijama Službe za stručne i zajedničke poslove ukupne preraspodjele iznosile su 172.810 KM, a kod Ministarstva unutrašnjih poslova 232.760 KM. Na kraju godine ukupno izvršenje rashoda i izdataka kod istih kretalo se u okviru odobrenog budžeta, ali na određenim pozicijama budžetski korisnici ostvarili su prekoračenje budžeta. Kod Službe za stručne i zajedničke poslove prekoračenje izdataka za usluge prevoza i goriva iznosi 39.987 KM, izdataka za tekuće održavanje 39.855 KM i na ugovorenim uslugama 15.860 KM, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova prekoračenje budžeta ostvarilo na poziciji doprinosa na teret poslodavca 23.103 KM i ugovorenim uslugama 771 KM. Obzirom da na nivou Kantona nije sačinjen pregled prestrukturiranih rashoda, ne može se potvrditi da se u pogledu odobrene visine prestrukturiranih rashoda postupalo u skladu sa članom 33. Zakona o budžetima u FBiH.

Budžet Kantona za 2010. godinu izvršavao se na osnovu plana alokacija raspoloživih budžetskih sredstava korisnicima i tromjesečnog plana novčanih tokova, koje je sačinjavalo Ministarstvo finansija. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da za prvi kvartal 2010. godine nije sačinjen plan novčanih tokova, te da planovi novčanih tokova za drugi, treći i četvrti kvartal nisu sačinjeni u skladu sa članom 28. Zakona o budžetima u FBiH, jer isti ne sadrže projekciju svih uplata i isplata sa JRT po korisnicima budžeta, nego su iskazani samo u jednom iznosu za sve budžetske korisnike. Ministarstvo finansija nije se pridržavalo odredbi člana 35. Zakona o budžetima u FBiH prilikom planiranja likvidnosti i pri izradi planova novčanih tokova.

Nisu poštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu izrade Dokumenta okvirnog budžeta, kao i rokova za pripremu i izradu budžeta što može imati uticaja na potrebno vrijeme za planiranje i kontrolu zahtjeva budžetskih korisnika za sredstvima budžeta. Naprijed navedeno dokumentovano je aktima Ministarstva finansija, obzirom da su Instrukcije za budžetske korisnike broj 1 sačinjene 17.08.2009. godine, a Budžetske instrukcije broj 2, koje predstavljaju budžetska ograničenja i smjernice za izradu zahtjeva sačinjene su 20.11.2009., sa rokom za dostavu zahtjeva do 30.11.2009. godine. Dokument okvirnog budžeta usvojen je od strane Vlade 30.11.2009. godine. Ministarstvo finansija je 30.03.2010. godine uputilo Vladi Nacrt Budžeta kantona za 2010. godinu. Prijedlog Budžeta kantona Vlada je utvrdila 07.04.2010. godine i isti povećala za 1,3 miliona KM, a istog dana Budžet je usvojen i od strane Skupštine u iznosu od 196.503.544 KM. U postupku revizije utvrđeno je da se većina budžetskih korisnika nije pridržavala datih instrukcija od strane Ministarstva finansija u dijelu poštovanja ostavljenih rokova i sačinjavanja obrazloženja finansijskog plana i predviđenih potreba.

Utvrđeno je da su u posebnom dijelu Budžeta za 2010. godinu planirani izdaci za svaki fakultet pojedinačno, te da su isti svoje zahtjeve za budžetskim sredstvima dostavljali direktno Ministarstvu finansija, iako je Općinski sud u Bihaću 12.01.2010. godine donio odluku o registraciji Javne ustanove „Univerzitet u Bihaću“ u čijem sastavu je šest 6 fakulteta, i ista je u smislu odredbi Zakona o budžetima u FBiH odgovorna za planiranje i izvršavanje odobrenog Budžeta, a ne fakulteti kao podružnice Univerziteta.

Kao i prethodne godine određeni tekući izdaci (reprezentacija, izdaci za gorivo, izdaci za štampanje, nabavka kancelarijskog materijala), u Posebnom djelu Budžeta, planirali su se na odgovarajućoj poziciji budžetskog korisnika, ali i na pozicijama Službe za stručne i zajedničke poslove Vlade, zbog čega se ne

može pratiti realizacija ovih izdataka do visine planirane za određenog budžetskog korisnika, kako je to Zakonom o budžetima u FBiH i predviđeno.

Prihode budžeta potrebno je realno planirati i sa istima uskladiti javnu potrošnju, što je Zakonom o budžetima u FBiH propisana obaveza svih učesnika u izradi, donošenju i korištenju budžetskih sredstva.

Obaveze, odnosno rashode i opterećenja budžetskih pozicija stvarati samo ako su isti odobreni u okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika, a izdatke u Posebnom dijelu Budžeta planirati u skladu sa organizacionom i funkcionalnom klasifikacijom.

U cilju istinitog i fer iskazivanja ostvarenog finansijskog rezultata potrebno je finansijske izvještaje popunjavati relevantnim podacima.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2010. godinu

Prema konsolidiranim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2010. godinu ukupni prihodi, primici i financiranje je iskazano u iznosu 177.217.778 KM, što je u odnosu na iste planirane Budžetom za 2010. godinu u iznosu 196.503.544 KM manje za 19.285.766 KM ili 9,81%. Ostvareni prihodi i primici u odnosu na prethodnu godinu veći su za 7.354.048 KM ili 4,33%.

Struktura iskazanih prihoda i primitaka sa indeksima ostvarenja daje se u slijedećem tabelarnom pregledu:

R.br.	Opis	Budžet za 2010. godinu	Budžet za 2010. godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjer.)	Ostvareno u 2009. godini	Ostvareno u 2010. godini	Index (6/3)
1	2	3	4	5	6	7
A	Prihodi i primici i financiranje (B+E)	196.503.544	196.900.352	169.863.730	177.217.778	90,19
B	Prihodi i primici (C+D)	178.145.482	178.542.290	160.721.792	173.859.716	97,59
C	Ukupni prihodi (od 1 do 4)	177.308.482	177.705.290	160.395.264	173.745.224	97,99
1.	Prihodi od poreza	137.630.843	143.914.651	133.578.715	146.286.308	106,29
1.1.	Porez na dobit poduzeća	5.000.000	5.000.000	4.472.734	4.440.191	88,80
1.2.	Porez na plaće i radnu snagu	0	0	756.245	740.504	
1.3.	Domaći porez na dobra i usluge	0	300.000	401.442	277.495	
1.4.	Prihodi od indirektnih poreza	123.520.843	129.514.651	120.109.957	131.872.089	106,76
1.5.	Ostali porezi	10.000	0	37.099	0	0,00
1.6.	Porez na dohodak	9.100.000	9.100.000	7.801.238	8.956.029	98,42
2.	Neporezni prihodi (2.1+2.2+2.3)	33.483.275	27.596.275	20.608.634	22.243.501	66,43
2.1.	Prihod od poduzetničkih aktivnosti	1.688.500	1.688.500	126.499	184.155	10,91
2.1.1.	Prihod od javnih poduzeća	150.000	152.500	55.519	94.125	62,75
2.1.2.	Ostali prihodi od imovine	2.500	0	45.188	44.104	1764,16
2.1.3.	Kamate, primici od pozajmljivanja	20.000	20.000	16.109	45.266	226,33
2.1.4.	Prihod od privatizacije	1.516.000	1.516.000	9.683	660	0,04
2.2.	Naknade i takse i prihodi od usl.	28.794.775	22.907.775	17.582.575	19.494.101	67,70
2.2.1.	Administrativne takse	1.400.000	1.400.000	1.238.747	1.385.897	98,99
2.2.2.	Sudske takse	4.100.000	4.100.000	3.952.107	4.107.533	100,18
2.2.3.	Komunalne takse	2.500	2.500	1.583	625	25,00
2.2.4.	Ostale kantonalne naknade	2.223.000	2.223.000	182.915	221.475	9,96
2.2.5.	Posebne naknade i takse	11.736.437	5.452.629	4.406.519	4.433.083	37,77
2.2.6.	Prihod od pružanja javnih usluga	7.354.681	7.354.681	6.064.700	8.109.132	110,26
2.2.7.	Neplanirane uplate	1.978.157	2.374.965	1.736.004	1.236.356	62,50
2.3.	Novčane kazne	3.000.000	3.000.000	2.899.560	2.565.245	85,51
3.	Potpore (grantovi)	6.194.364	6.194.364	6.051.675	5.153.957	83,20
3.1.	Tekuće potpore iz inostranstva	0	0	17.976	1.536	
3.2.	Tekuće potpore od ostalih nivoa vlasti	5.500.000	5.500.000	3.868.931	4.474.223	81,35
3.3.	Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti	694.364	694.364	2.164.768	678.198	97,67
4.	Prihodi od carina	0	0	156.240	61.458	
D	Ukupni primici (od 5 do 7)	837.000	837.000	326.528	114.492	13,68
5.	Priljene otplate datih zajmova	25.000	25.000	190.058	103.043	412,17
6.	Kapitalni primici	200.000	200.000	136.470	11.449	5,72
7.	Poseban fond za zaštitu od nesreća	612.000	612.000	0	0	0,00
E	Finansiranje	18.358.062	18.358.062	9.141.938	3.358.062	18,29

Iz prezentirane tabele je vidljivo da je najveće ostupanje ostvarenja prihoda u odnosu na planirane bilo na pozicijama neporeznih prihoda 11.239.774 KM, prihoda od naknada, taksi i prihoda od usluga 9.300.674

KM i primljenih potpora 1.040.407 KM koji su ostvareni manje u odnosu na planirane, dok su porezni prihodi ostvareni za 8.655.465 KM više od planiranih.

Prihodi od pruženih javnih usluga su u finansijskim izvještajima iskazani u iznosu 8.109.132 KM, a iskazani su na poziciji vlastitih prihoda 5.564.111 KM, prihoda od pruženih usluga građanima 2.498.763 KM i prihoda od pruženih usluga drugima 44.210 KM.

Vlada je 13.11.2009. godine donijela Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele kojom je za sve budžetske korisnike definirala koje aktivnosti predstavljaju vlastite prihode. Ovi prihodi u skladu sa navedenom Uredbom korisnici budžeta koriste za pokriće rashoda nastalih obavljanjem zakonom utvrđenih poslova, a ostatak za materijalne troškove korisnika i kapitalne izdatke i to do kraja fiskalne godine, a neutrošeni dio postaje javni prihod Kantona. Uvidom u spomenutu Uredbu je utvrđeno da se pod vlastitim prihodima podrazumjevaju i prihodi koje korisnici budžeta ostvare obavljajući osnovne djelatnosti propisane zakonima ili drugim propisima o osnivanju, a ne samo one koje se ostvaruju na tržištu kako je to članom 2. Uredbe definirano. Zbog navedenog se ne može potvrditi da sve spomenute aktivnosti budžetskih korisnika predstavljaju njihove vlastite prihode, te samim tim da su isti iskazani u skladu sa utvrđenom funkcionalnom klasifikacijom.

Na poziciji **Ministarstva financija – Trezora** je iskazan prihod od pruženih usluga u iznosu 47.713 KM. Uzimajući u obzir činjenicu da Trezor ne pruža usluge na komercijalnoj osnovi i da ovi prihodi predstavljaju takozvane „neraspoređene uplate“, ne može se potvrditi da su uspostavljene ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda budžetskih korisnika i da se vrši usaglašavanje pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige, kako je to Zakonom o trezoru u FBiH i Uputstvu o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa Trezora propisano.

Prema podacima Raspodjele javnih prihoda na korisnike Budžeta za 2010. godinu (B2 obrada) **prihodi od koncesija** su ostvareni u iznosu 93.006 KM, dok su općinama raspoređeni u iznosu 139.509 KM (Zakonom o koncesijama Unsko-sanskog kantona je predviđeno da se ovi prihodi dijele u omjeru 40 % budžetu Kantona a 60 % budžetu općina na čijem području se nalazi predmet koncesije). Prema podacima Komisije za koncesije na dan 31.12.2010. godine su bila potpisana 23 ugovora o koncesiji za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, koja su u nadležnosti Ministarstva privrede, 8 koncesijskih ugovora za korištenje poljoprivrednog zemljišta (tokom 2010. godine raskinuto 8 ugovora) i 4 koncesijska ugovora za korištenje voda u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva od kojih je samo 1 aktivan.

Po iskazu odgovornih osoba iz nadležnih ministarstava i Komisije za koncesije tokom 2010. godine je ispostavljan Obrazac 1. (zamjena za fakture) za korištenje prirodnih resursa, ali potraživanja temeljem istih nisu unošena u sistem Glavne knjige. Prema pomoćnoj evidenciji Komisije za koncesije ukupna potraživanja po ovom osnovu na dan 31.12.2010. godine iznose 2.013.071 KM, i to od korisnika koncesija eksploataciju prirodnih resursa 1.934.395 KM, a od korisnika poljoprivrednog zemljišta 78.676 KM. Vjerodostojnost iskazanih potraživanja u pomoćnim evidencijama se ne može potvrditi obzirom da ista nisu iskazana u finansijskim izvještajima za 2010. godinu. Po iskazu odgovornih osoba, od Kantonalnog pravobranilaštva je zatraženo pokretanje upravnih sporova protiv određenih korisnika koncesija koji ne izmiruju svoje obaveze, ali ne raspolažu sa informacijama da li su sporovi i pokrenuti. Također, zbog nepoduživanja potrebnih mjera za naplatu naknada temeljem potpisanih ugovora o koncesijama pored budžeta Kantona oštećeni su i budžeti općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija.

Također, nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da se ostvareni prihodi po osnovu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina koriste u namjene utvrđene Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu, odnosno za unapređenje i zaštitu okoliša, programe razvoja, rekultivaciju devastiranih površina od posljedica eksploatacije mineralnih sirovina i finansiranje geoloških istraživanja.

Potrebno je doraditi Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele tako da se kao vlastiti prihodi priznaju samo oni prihodi koji se ostvare na tržištu.

Potrebno je voditi ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda od pruženih usluga i vršiti usaglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige.

Potrebno je potraživanja po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama knjigovodstveno evidentirati i poduzeti zakonom utvrđene aktivnosti kako bi se izvršila naplata tih potraživanja i zaštitila javna dobra.

Prihode ostvarene od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina namjenski koristiti u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu.

4.5 Tekući rashodi

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2010. godinu, iskazani su ukupno ostvareni rashodi i izdaci u iznosu od 176.564.036 KM. U odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 169.778.434 KM isti su veći za 6.785.602 KM ili 4%.

Struktura rashoda i izdataka, sa indeksima ostvarenja prikazana je kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2010. Godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjerenju)	Ostvareno u 2009. godini	Ostvareno u 2010. godini	Index (5/3*100)	Index (5/4*100)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO IZDACI (I+II)		196.900.353	169.778.434	176.564.036	89,67	104,00
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		176.241.528	156.142.947	167.559.475	95,07	107,31
a) Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)		123.782.317	115.808.212	122.481.696	98,95	105,76
1.	Bruto plaće, naknade	97.369.367	92.721.241	96.814.393	99,43	104,41
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	15.076.406	12.317.280	14.439.362	95,77	117,23
3.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	11.336.544	10.769.691	11.227.941	99,04	104,25
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		23.069.977	19.133.997	20.322.838	88,09	106,21
4.	Putni troškovi	536.495	393.398	406.017	75,68	103,21
5.	Izdaci za energiju	2.588.440	2.270.951	2.423.432	93,63	106,71
6.	Izdaci za komunalne usluge	2.108.993	1.632.765	1.984.344	94,09	121,53
7.	Nabava materijala	2.230.490	1.583.448	1.811.868	81,23	114,43
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	1.490.010	1.282.473	1.385.518	92,99	108,03
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	475.276	303.917	441.413	92,88	145,24
10.	Izdaci za tekuće održavanje	4.420.394	4.216.647	4.088.217	92,49	96,95
11.	Osiguranje, bankarske i usluge platnog prometa	230.409	135.940	169.113	73,40	124,40
12.	Ugovorene usluge	8.989.470	7.314.458	7.612.916	84,69	104,08
c) Ukupno tekući transferi (od 13 do 18)		29.207.424	21.022.954	24.431.026	83,65	116,21
13.	Tekuća rezerva	246.000	0	0		
14.	Transferi drugim nivoima vlasti	1.023.000	506.749	735.732	71,92	145,19
15.	Grantovi pojedincima	13.164.374	9.661.346	11.744.210	89,21	121,56
16.	Grantovi neprofitnim organizacijama	8.705.960	5.920.517	6.144.849	70,58	103,79
17.	Subvencije javnim preduzećima	5.192.980	4.391.474	4.971.150	95,73	113,20
18.	Ostali grantovi-povrat i drugo	875.110	542.868	835.085	95,43	153,83
d) Izdaci za inostrane kamate		181.810	177.784	323.915	178,16	182,20
II KAPITALNI IZDACI (e + f)		20.658.825	13.635.487	9.004.561	43,59	66,04
e) Nabava stalnih sredstava (od 19 do 23)		11.494.454	7.728.000	5.736.886	49,91	74,24
19.	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	65.000	13.102	52.417	80,64	400,07
20.	Nabavka građevina	2.710.686	180.010	937.617	34,59	520,87
21.	Nabavka opreme	1.824.682	918.036	648.743	35,55	70,67
22.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	578.300	163.585	173.003	29,92	105,76
23.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	6.315.786	6.453.267	3.925.106	62,15	60,82
f) Ukupno kapitalni grantovi (od 24 do 25)		9.164.371	5.907.487	3.267.675	35,66	55,31
24.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	8.195.741	5.092.225	2.829.784	34,53	55,57
25.	Kapitalni grantovi neprofitnim organizacijam i pojedincima	968.630	815.262	437.891	45,21	53,71

4.5.1. Plaće, naknade i doprinosi

Na ime troškova uposlenih koji primaju plate i druga primanja iz budžetskih sredstava iskazan je iznos od 122.481.696 KM. Od navedenog iznosa na plate i pripadajuće poreze i doprinose odnosi se 108.042.334 KM, a na ime naknada troškova uposlenih (topli obrok, regres, prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, jednokratne novčane pomoći) 14.439.362 KM. Ovi izdaci povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 6.673.484 KM. Iskazani trošak odnosi se na 5.598 uposlenih, što je prosječan broj na bazi radnih sati koji je prethodne godine iznosio 5.518.

Plaće i naknade troškova zaposlenih sa pripadajućim doprinosima planirani su u iznosu od 121.066.612 KM, a izvršeni sa 123.782.317 KM. Sredstva za nastalu razliku su osigurana odlukama o preusmjeranju sredstava.

Za revidiranu godinu, visina plaća zaposlenima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava određivala se na osnovu postignutih sporazuma između Vlade kantona i predstavnika Sindikata, o čemu je Vlada kantona donosila odluke. Do 01.04.2010. godine obračun plaća vršen je kao i prethodne godine, a od aprila na osnovu odluka Vlade izmijenjene su osnovice i koeficijenti za obračun plaća. Za nosioce izvršnih i drugih funkcija, službenike i namještenike, sudske vlasti, policijske službenike, članove Komisije za koncesije, kantonalnog pravobranioca, kao i za osnovno, srednje, i visoko obrazovanje od strane Vlade Kantona utvrđene su različite osnovice za obračun plaće u rasponu od 152 KM do 807 KM.

Sa ciljem provjere poduzetih internih kontrola od strane ovlaštenih i usaglašenosti obračuna sa primjenjivim propisima izvršen je uvid u obračun i isplatu plaća i naknada, te je uočeno sljedeće:

Odlukama Vlade Kantona utvrđeno je da će se na teret sredstava budžetske 2011. godine planirati i isplatiti razlika toplog obroka za period oktobar – decembar u iznosu od 3 KM dnevno po zaposlenom, kao i regres za revidiranu godinu. Po ovom osnovu u 2011. godini obračunato je i isplaćeno 3.214.132 KM. Finansijska obaveza utvrđena odlukom Vlade nije iskazana u finansijskim izvještajima 2010. godine, iako se radi o troškovima tog perioda, što je u suprotnosti sa računovodstvenim propisima vremenskog iskazivanja troškova i obaveza.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta je vršilo pogrešan obračun naknade plaće po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane, te je uvećanje plaće po osnovu navedenog rada isplaćeno više od propisanog. Pravilnikom o plaćama ministarstva regulirano je da se osnovna plaća za rad u neradne dane uvećava 20% od bruto satnice, a za prekovremeni rad 30%. Na osnovu evidencije o obavljenom prekovremenom radu i rješenja donesenih prije obavljenog prekovremenog rada, u novembru 2010. godine za prekovremeni rad petkom 2 do 4 sata rada, te subotama po 8 sati rada, pojedinim zaposlenicima povećavala se plaća za 50%, što nije u skladu sa odredbama navedenog Pravilnika.

Isto tako, kod Srednje medicinske škole Bihac uvećanje plaće po osnovu obavljenog prekovremenog, odnosno honoranog rad kod pojedinih zaposlenika se obračunava i isplaćuje po različitim stopama (od 30% do 50%), a što nije u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora.

Obračun i isplatu naknade plaće po osnovu prekovremenog rada i rada u dane vikenda, kod Srednje medicinske škole i Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta vršiti u skladu sa važećim propisima.

4.5.2. Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iznose 20.322.838 KM i većim djelom se odnose na ugovorene usluge 7.612.916 KM, izdatke za tekuće održavanje 4.088.217 KM, izdatke za energiju 2.423.432 KM, izdatke za komunalne usluge 1.984.344 KM, nabavku materijala 1.811.868 KM, izdatke za usluge prevoza i goriva 1.385.518 KM.

Izdaci za putne troškove iznose 406.017 KM. U postupku revizije utvrđeno je da pojedini budžetski korisnici nisu poštovali odredbe Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja. Po putnim nalogima za službeni put u inostranstvo nije vršen pravilan obračun dnevnica, odnosno od trenutka prelaska granice kako je to definisano članom 9. pomenute Uredbe, jer je u obračunu primjenjena dnevnicu koja važi za inostranstvo i veća je od dnevnice u zemlji, što ima posljedice na visinu iskazanog troška.

Također, nalozi za službeni put izdavali su se i ako ranije obavljeno putovanje nije opravdano, što je suprotno članu 20. spomenute Uredbe. Potraživanja po osnovu akontacije za službeni put, na kraju revidirane godine, evidentirana su u iznosu od 10.712 KM. Od navedenog iznosa 4.600 KM odnosi na ranije godine, a za naplatu ovih troškova nisu poduzete mjere u smislu odredaba člana 20. stav 3. Uredbe. (Kantonalno pravobranilaštvo, Ministarstvo privrede, OŠ Cavnik, Mješovita srednja škola Bosanska Krupa, Pravni fakultet i Direkcija za ceste).

Osim navedenog, kod Službe za stručne i zajedničke poslove, u određenim slučajevima, uočeno je da se vršilo prepravljavanje datuma i vremena povratka sa službenog puta, likvidiranje naloga dan prije povratka, izdavanje naloga nakon obavljenog službenog puta, te izdavanje naloga bez upisivanja datuma izdavanja istog.

Izdaci za rad komisija su iskazani u iznosu 276.645 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 58,8 %. Isti su najvećim dijelom (163.094 KM) evidentirani kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, po osnovu isplata vanjskim saradnicima angažovanim u komisijama za polaganje vozačkih ispita. Naknade zaposlenima po osnovu rada u komisijama uglavnom su se isplaćivale u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, i iste su imale tretman plaće. U postupku revizije utvrđeno je da se na ovakav način obračun naknade zaposlenima za rad u komisijama za polaganje stručnih ispita vršio u Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvu pravosuđa i uprave, te Ministarstvu zdravstva, kao i u visokoškolskim ustanovama za dodatno angažovanje zaposlenih, ali nije nam predložena dokumentacija o ukupnom iznosu sredstava evidentiranih po ovom osnovu.

Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline vršilo je obračun i isplatu naknade zaposlenima za rad u Komisiji za ocjenu Plana aktivnosti postojećih pogona i postrojenja, i ako navedeni poslovi predstavljaju redovne poslove istog, te se ne može potvrditi osnovanost isplate ove naknade.

Služba za stručne i zajedničke poslove na ovoj poziciji evidentirala je 1.300 KM po osnovu zaključenih ugovora o djelu, kojima je angažovala vanjske saradnike za obavljanje redovnih poslova koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (poslovi održavanja čistoće poslovnih prostorija i poslovi prevoza ljudi, pošte i stvari službenim vozilima).

Na poziciji **Ostalih izdataka od samostalne djelatnosti** iskazani su izdaci na osnovu sklopljenih ugovora o djelu u iznosu 1.708.370 KM, od čega se na visokoškolske ustanove odnosi 1.257.975 KM.

Većina zaključenih ugovora o djelu **visokoškolskih ustanova** se odnosila na obavljanje poslova redovnog nastavnog procesa, ali su zaključivani ugovori o djelu i za obavljanje poslova vozača i finansijsko računovodstvene poslove koji predstavljaju redovne poslove ustanova.

Ugovorima o djelu je definirano da će se pored utvrđene naknade isplaćivati i naknada troškova službenog putovanja koja se također iskazuje na ovoj poziciji, čime su narušene odredbe člana 23. Općeg kolektivnog ugovora kojim je predviđeno da se ove naknade isplaćuju isključivo zaposlenicima.

Dodatak na plaću rektora i prorektora nepravilno je iskazan na poziciji ostalih izdataka od samostalne djelatnosti, a ne na poziciji plaća što je suprotno popisanom kontnom okviru.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da visokoškolske ustanove nisu poštovale važeće propise u dijelu optimalnog opterećenja nastavnika i saradnika. Odlukom o standardima i normativima za oblast visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine donesenom od Vlade Federacije BiH u junu 2008. godine, utvrđeno je optimalno opterećenje nastavnika koji je imenovan za direktora visoke škole, odnosno dekana organizacione jedinice Univerziteta, u okviru 40-satne radne sedmice od 40 % od utvrđene nastavne norme, a ista iznosi 6 sati sedmično, dok je Senat Univerziteta 30.09.2010. godine donio Odluku o opterećenju nastavnika, saradnika i laboranata za akademsku 2010/2011 godinu kojom je predviđeno da u specifičnim uslovima opterećenje nastavnika i saradnika može biti i iznad optimalno utvrđenog, ali ne više od dvostrukog broja sati nastave. Ova odluka Senata nije potvrđena od strane Upravnog odbora, obzirom da isti nije imenovan.

Rektor Univerziteta je 25.01.2010. godine poslove izrade Prijedloga Statuta ugovorom o djelu povjerio vanjskom saradniku uz naknadu u iznosu od 1.500 KM, iako je Upravni odbor Univerziteta je 10.07.2009. godine donio Odluku o imenovanju radne grupe za izradu prijedloga Statuta Univerziteta, koja je 27.10.2009. godine izvršila svoj zadatak i Prijedlog Statuta dostavila u daljnju proceduru.

Također, i drugi **budžetski korisnici** zaključivali su ugovore o djelu za obavljanje redovnih poslova i radnih zadataka predviđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Kao primjer navodimo da su se poslovi održavanja čistoće i poslovi daktilografa obavljali po ugovoru o djelu u Općinskom sudu Cazin, te poslovi sređivanja arhiva i pripreme arhivske građe u Općinskom sudu Bihać. Obzirom da navedeni poslovi predstavljaju redovne poslove organa uprave i javnih ustanova, ne može se potvrditi osnovanost angažovanja vanjskih saradnika za njihovo obavljanje.

Na poziciji **ostale nespomenute usluge i dadžbine** evidentirano je ukupno 2.657.845 KM. Ministarstvo za pitanja boraca iskazalo je trošak od 2.158.651 KM, koji se najvećim dijelom odnosi na isplate boračkim populacijama u skladu sa Zakonom o dopunskim pravima boraca. Kako su ovi troškovi trebali biti iskazani na poziciji grantovi pojedincima, nisu poštovane odredbe člana 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, odnosno nije vršeno knjiženje poslovnih promjena na analitičkim računima koji po sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira.

Odobrovanje i likvidiranje putnih naloga mora se uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja, svako suprotno postupanje su neovlaštene radnje.

Isplate naknada zaposlenima za rad u komisijama za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutaršnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni kao redovni poslovi ne mogu se isplaćivati.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen zakonskim propisima, a angažovanje po ugovorima vršiti za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

4.5.3. Tekući transferi

Na ime tekućih transfera utrošeno je 24.431.026 KM što je manje od planiranih 29.207.424 KM pri čemu treba imati u vidu i manje prihode u odnosu na očekivane. Transferi se odnose na transfere drugim nivoima vlasti 735.732 KM, transfere pojedincima 11.744.210 KM, transfere neprofitnim organizacijama 6.144.849 KM, subvencije javnim preduzećima 4.971.150 KM i ostale transfere – povrati 835.085 KM.

Transfer za sport Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta je realiziran u iznosu 629.000 KM, u korist Sportskog saveza USK, temeljem Zaključka Skupštine od 28.07.2010. godine, iako je Zakonom o izvršenju budžeta za 2010. godinu definirano da se transfer realizira po programu utroška kojeg na prijedlog resornog ministarstva usvaja Vlada. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je dio transfera realiziran i prije nego što je Skupština donijela Zaključak, što je također u suprotnosti sa odredbama Zakona o izvršenju budžeta za 2010. godinu.

Na poziciji Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta je iskazan **transfer za kulturu** u iznosu 89.000 KM i **transfer za mlade** u iznosu 55.000 KM. Ovi transferi su realizirani temeljem Javnog poziva za predlaganje i odabir programa i projekata u oblasti kulture i mladih od 25.12.2009. godine i Odluke Vlade o usvajanju Programa utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava od 20.05.2010. godine. U Javnom pozivu, kao i u Programu utroška sredstava su definirani Opći i Posebni kriteriji temeljem kojih su odobravana sredstva, ali tim kriterijima nisu dodjeljeni i numerički pokazatelji kojima će se vrednovati ispunjenost tih kriterija. Obzirom da tokom revizije nije prezentirana dokumentacija iz koje bi se vidjelo na koji način je cijjenjena ispunjenost općih i posebnih kriterija ne može se potvrditi da su sredstva i realizirana na način kako je to definirano Zakonom o izvršenju budžeta za 2010. godinu.

Potrebno je tekuće transfere realizirati na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno.

4.5.4. Kapitalni transferi

Kapitalni transferi iskazani u iznosu 3.267.675 KM, što u odnosu na planiranih 9.164.371 KM predstavlja ostvarenje od 35,66 %. Iste se odnose na transfere nižim nivoima vlasti 2.829.784 KM i transfere pojedincima i neprofitnim organizacijama 437.891 KM.

Kapitalni transferi na poziciji **Vlade** su planirani u iznosu 5.017.873 KM, dok je realizacija iskazana u iznosu od 300.000 KM. Budžetom za 2010. godinu ovi transferi su planirani za 91 korisnika sa pripadajućim iznosima, a realizirani su transfer Općini Bihać 200.000 KM na ime sufinansiranja zgrade Općine i transfer Općini Velika Kladuša 100.000 KM na ime rekonstrukcije ulice Sulejmana Topića. Zakon o izvršenju budžeta za 2010. godinu je definirao obavezu korisnika transfera da isti dostave dokaze o primjeni odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom odabira izvođača radova i dokaze o namjenskom utrošku odobrenih sredstava. Provedenom revizijom je utvrđeno da spomenute općine nisu dostavile dokumentaciju koja bi potvrdila da su dobivena sredstva i realizirana za namjene za koje su odobrena.

Na poziciji **Ministarstva finansija** planirani su transferi u iznosu 1.962.868 KM, dok je realizacija iskazana u iznosu 1.494.047 KM. Budžetom za 2010. godinu je precizirano 39 korisnika ovih sredstava sa pripadajućim iznosima i definiranom namjenom utroška sredstava. Zakon o izvršenju budžeta za 2010. godinu je propisao obavezu korisnika transfera da isti dostave dokaze o primjeni odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom odabira izvođača radova i dokaze o namjenskom utrošku odobrenih sredstava. Predmet provjere tokom revizije su bili transferi Komunalno-stambenom fondu Općine Cazin u iznosima 100.000 i 140.000 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da je korisnik sredstava dostavio dokaze da su

primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama prilikom odabira dobavljača, ali i pored upućenih opomena od strane Ministarstva finansija, nisu dostavljeni dokazi da su sredstva i realizirana za odobrene namjene.

Na poziciji **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** su planirani transferi iz namjenskih sredstava vodnih naknada u iznosu 1.210.000 KM, a realizacija je iskazana u iznosu 1.030.847 KM. Zakonom o izvršenju budžeta za 2010. godinu je definirano da će se sredstva realizirati temeljem usvojenog programa utroška sredstava iako su Budžetom za 2010. godinu definirani korisnici sredstava sa pripadajućim iznosima. Program utroška sredstava je usvojen od strane Vlade 20.05.2010. godine i u istom je kao nedostatak Programa neznačena činjenica da istim nisu predviđene obaveze koje je Vlada preuzela u ranijem periodu, a koje su u fazi implementacije ili su već već okončane.

Potrebno je osigurati dokumentaciju koja potvrđuje da su doznačena sredstva kapitalnih transfera i realizirana za namjene za koje su odobrena.

Potrebno je u Program utroška sredstava kapitalnih transfera iz namjenskih sredstava vodnih naknada uključiti projekte za koje je u ranijem periodu od strane nadležnih donesena odluka o sufinansiranju.

4.6. Stalna sredstva

Nabavna vrijednost stalnih sredstava prema finansijskim izvještajima je 269.356.233 KM, sadašnja 198.035.265 KM, ispravka vrijednosti 71.320.968 KM. Iskazana vrijednost odnosi se na imovinu po vrijednosti i vrstama kako slijedi:

	Zemljište	Građevine	Oprema	Ostala sreds.	Prava	Priprema	Van upotrebe	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST								
01.01.10	24.108.772	192.536.092	36.449.402	640.295	1.606.937	17.132.914	34.281	272.508.693
povećanje		4.456.076	2.963.278		128.816	3.545.106	227.160	11.320.436
smanjenje		(279.885.)	(3.154.450)			(10.770.10)	(130.714)	(14.335.150)
Isknjižavanje	(137.746.)							(137.746.)
STANJE 31.12.10	23.971.026	196.712.283	36.258.230	640.295	1.735.753	9.907.919	130.727	269.356.233
AMORTIZACIJA								
01.01.10.		40.554.605	27.128.128		656.316			68.339.049
za 2010.		2.380.373	1.791.428		246			4.172.047
Isknjižava.		(118.228.)	(1.071.901)					(1.190.129.)
ispravka 31.12.10.		42.816.750	27.847.655		656.562	0	0	71.320.968
Neotpis.vr. 2009.	24.108.772	151.981.487	9.321.274	640.295	950.621	17.132.914	34.281	204.169.644
Neotpis.vr. 31.12.10.	23.971.026	153.895.533	8.410.575	640.295	1.079.191	9.907.919	130.727	198.035.265

Tokom 2010. godine izvršena je nabavka stalnih sredstava u vrijednosti 5.736.886 KM.

Vrijednost stalnih sredstava umanjena je za 14,3 miliona KM, po osnovu amortizacije tekućeg perioda 4,1 milion KM, dok se ostalih 10,2 miliona odnosi na isknjižavanja po više osnova i rashodovanje.

Provedenom revizijom iskazanih vrijednosti u objavljenim finansijskim izvještajima utvrdili smo:

Da iskazana vrijednost stalne imovine u finansijskim izvještajima nije tačna i pouzdana i ne odražava stvarno stanje. Upravljanje ovom imovinom nije se odvijalo u skladu sa propisima radi čega ista nije zaštićena od gubitaka.

Rukovodne strukture budžetskih korisnika nisu obezbjedile poštivanje i provođenje propisa koji se odnose na stalnu imovinu jer se ne vode poropisane evidencije i nije proveden potpun popis stalnih sredstava sa izvještajnim periodom te usklađeno stvarno stanje imovine sa vrijednostima u knjigovodstvenim evidencijama. Takvo ponašanje je suprotno propisima (Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH (sl.novine br. 10/07) i Pravilniku o računovodstvu budžeta u FBiH (sl.novine br.15/07) koji su uredili pravila ponašanja i obavezne evidencije za sve budžetske korisnike. Zbog navedenog mi nismo imali pouzdanu osnovu da prihvatimo tačnost iskazivanja vrijednosti stalnih sredstava u objavljenim finansijskim izvještajima 2010. godine.

Izvršili smo uvid u jedan broj iskazanih vrijednosti stalnih sredstava po vrstama vrijednosti i popisu, obavili razgovore sa kontakt osobama i utvrdili slijedeće:

Zemljište u vrijednosti od 23.971.026 KM iskazano je kao imovina Kantona ali pravilnost iskazivanja istog nismo mogli provjeriti jer se ne vode propisane evidencije na osnovu kojih bi se mogle izvršiti provjere i korištenje istog. Popisom je preuzeta finansijska vrijednost.

Stanovi su iskazani kao imovina Kantona u vrijednosti od 6.658.446. KM. Najveće vrijednosti iskazane su kod Ministarstva unutrašnjih poslova 2.902.168. KM, Ministarstva obrazovanja 1.532.90 KM i Službe za stručne i zajedničke poslove 891.825 KM. Ostala vrijednost stanova uglavnom je kod škola. Popis stanova nije proveden i nije usaglašeno stvarno stanje sa knjigovodstvom.

Prema prezentiranoj dokumentaciji Ministarstva unutrašnjih poslova iskazana vrijednost stanova su stanovi koje su koristili prijeratni uposleni Službe državne bezbjednosti i Centra službe bezbjednosti. Vrijednost stanova iskazana je na osnovu procjene i popisnih lista sa 31.12.1994. godine. Od tada nema promjena prema knjigovodstvenim podacima, iako je prema izjavama kontakt osoba veći dio popisanih stanova privatiziran.

Pored ovih stanova tokom 1999. godine kupljena su iz javnog novca dva stana u vrijednosti od 167.000 KM. Osim dokaza o kupovini stanova nije prezentirana ostala dokumentacija koja bi potvrđivala da su predmetni stanovi imovina budžetskog korisnika iskazana u finansijskim izvještajima.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta u izvještaju o popisu navodi samo finansijski iznos od 1.532.901 KM. Iz predočene Informacije o stanovima iz 2004. godine koju je razmatrala Vlada vidi se da se radi o stanovima koji su dodijeljeni profesorima visokoškolskih ustanova Univerziteta u Bihaću. Stanovi su dodjeljivani ugovorima o korištenju i kupoprodaji kojima je korisniku data mogućnost otkupa. Vlada je 2004. godine usvojila zaključak po navedenoj informaciji i zadužila ministre građenja i obrazovanja da pravno regulišu status objekta u kojem su stanovi i utvrdi validnost ugovora o korištenju i kupoprodaji stanova. Prema knjigovodstvenim evidencijama stanovi su iskazani kao imovina Kantona ali za to nema dokaza.

Služba za zajedničke poslove nije vršila popis stanova, niti je predočila dokumentaciju o istima na osnovu čega bi se moglo utvrditi da li se mogu iskazivati u finansijskim izvještajima kao imovina.

Potrebno je da se dokaže stvarno stanje stanova koji se mogu iskazivati kao imovina Kantona uz poštivanje svih zakonskih propisa koji reguliraju ovu oblast kako bi finansijski izvještaji odražavali stvarno posjedovanje imovine.

Provjeravali smo postojanje robnih rezervi čija vrijednost je 640.295 KM, koje iskazuje JU Poljoprivredni zavod (429.887 KM), Ministarstvo poljoprivrede (102.023 KM), JU Srednja poljoprivredna škola (93.000 KM) tri osnovne škole (11.205 KM) i Ministarstvo unutrašnjih poslova (4.100 KM).

Kod Poljoprivrednog zavoda ima osnova za iskazivanje robnih rezervi u iznosu od 343.059 KM što su rezerve mesa u živoj stoci date na držanje i čuvanje firmi Perna d.o.o. Bosanska Krupa. Preostali iznos od 85.828 KM su rezerve brašna date na skladištenje i čuvanje firmi Tehno-pek d.o.o. Bihać koje su otuđene i za koje je pokrenut sudski spor 2002. godine. Do okončanja naše revizije naknada vrijednosti otuđenog brašna nije namirena, niti je knjigovodstvo usklađivalo evidencije sa stvarnim stanjem i isknjižilo robne rezerve na sporna potraživanja.

Potrebno je da Poljoprivredni zavod izvrši prenos vrijednosti brašna sa robnih rezervi na sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 85.828 KM, kako bi knjigovodstvene evidencije odražavale stvarno stanje.

Robne rezerve u iznosu od 102.023 KM koje iskazuje Ministarstvo poljoprivrede nemaju osnova za iskazivanje cjelokupnog iznosa jer se na robnim rezervama iskazuju robni krediti, pa čak i sudski troškovi. Prema dokumentaciji radi se o robnom kreditu datom d.o.o. „Bahro“ Bihać u iznosu od 94.600 KM, Merhametu Livno 4.300 KM, 2.150.00 KM kredit fizičkom licu i 973.KM sudski troškovi za pokrenuti spor za robni kredit dat pravnom licu.

Potrebno je da se sa robnih rezervi prenesu iznosi od 94.600 KM i 2.150 KM na potraživanja, a za preostale iznose postupiti u skladu sa namjenom datih sredstava.

Na sredstvima u pripremi iskazan je iznos od 9.907.919.KM. Najveći iznos uložen je u JU Medresa Džemaludin Čaušević 3.636.955 KM (od kojeg za zgradu 3.536.995 KM i opremu 99.960 KM). Prema

predloženoj dokumentaciji okončana situacija za zgradu je iz 2004. godine, a oprema je kupljena 2007. godine. Nije izvršen prenos na sredstva u upotrebu, a zgrada je u korištenju duži period.

Ministarstvo privrede iskazuje 2.113.599 KM na poziciji opreme u pripremi, a ista se odnosi na repetitore koji su kreditnim sredstvima nabavljeni 2002. godine za potrebe JP RTV USK-a. Oprema nije prenesena korisniku iako postoji Zaključak Vlade iz 2004. godine da se pripremi odluka o prenosu iste sa Vlade na javno preduzeće.

Potrebno je izvršiti prenos sredstava u upotrebu uz poštivanje pravila prenosa u upotrebu.

Ured za reviziju je u svakom svom izvještaju, počev od 2002. godine upozoravao i preporučivao da se mora vršiti popis imovine i usklađivati stvarno stanje sa knjigovodstvenim, te voditi pomoćne evidencije o stalnim sredstvima jer je to zakonska obaveza. Naše preporuke, kao ni poštivanje zakonskih propisa nisu ispoštovane tako da cjelovit popis nije proveden ni sa 31.12.2010. godine i usaglašen sa knjigovodstvenim evidencijama, niti se vode pomoćne evidencije stalnih sredstava koje pružaju podatke o kretanju i promjenama tokom vijeka upotrebe.

Očekujemo da svi budžetski korisnici čija imovina se iskazuje u konsolidiranim izvještajima najkasnije do konca ove godine ustroje obavezne evidencije knjiga (popis) kapitalne imovine kako je propisano članom 12. Uredbe i čl. 61. Pravilnika, izvrše popis najkasnije sa 31.12.2011. godine i konačno usklade stvarno stanje sa knjigovodstvenim evidencijama.

Izvještaj o popisu imovine, kao i zaključke Vlade USK-a dostaviti Uredu za reviziju institucija Federacije BiH nakon razmatranja istog na Vladi.

Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline je isknjižilo imovinu u vrijednosti 424.724 KM evidentiranu na poziciji pripreme i izgradnje zgrada koja se po Odluci Vlade trebala uknjižiti kao imovina Vlade Kantona. Spomenuta investicija je proistekla iz ugovora o sufinansiranju u izgradnju poslovnih prostora u općini Bužim, između Općine Bužim i Vlade Kantona od 05.07.2000. godine. U trenutku isknjižavanja Ministarstvo nije raspolagalo s dokumentacijom koja bi potvrđivala da je spomenuta imovina doista i vlasništvo Kantonalnih organa uprave. Provedenom revizijom je utvrđeno da navedena imovina nije uknjižena na poziciji Vlade, što znači da je imovina Kantona neosnovano umanjena za navedeni iznos.

Potrebno je osigurati dokumentaciju koja potvrđuje da je imovina iskazana u finansijskim izvještajima doista vlasništvo Kantonalnih organa uprave.

4.7. Nabavke i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 5.736.886 KM, što u odnosu na plan od 11.494.454 KM predstavlja ostvarenje od 49,91%. Ovi izdaci se odnose na rekonstrukciju i investiciono održavanje 3.925.106 KM, nabavku građevina 937.617 KM, nabavku opreme 648.743 KM, nabavku stalnih sredstava u obliku prava 173.003 KM i nabavku zemljišta 52.417 KM.

Izvršena je provjera procedura odabira najpovoljnijih dobavljača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH kod nabavke stalnih sredstava kao i za tekuće izdatke.

Osnovna škola Kulen-Vakuf, Orašac je provela proceduru odabira dobavljača za izgradnju sportske dvorane putem otvorenog postupka u vrijednosti 96.979 KM. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da u sklopljenom ugovoru sa izabranim dobavljačem rok dovršetka radova, garancija na kvalitet izvedenih radova i uvjeti i način plaćanja nisu identični navedenim u ponudi, a spomenuti uvjeti su bili kvalifikacioni kriteriji prilikom odabira najpovoljnijeg dobavljača.

Osnovna škola Brekavica je putem konkurentskih postupaka provela procedure odabira dobavljača za Izgradnja školske dvorane u područnoj školi Jezero - I faza u vrijednosti 81.445 KM (sa aneksom) i Izgradnja fiskulturne dvorane u centralnoj školi – I faza u vrijednosti 79.192 KM (sa aneksom). Iako su izabrani dobavljači koji su ponudili najnižu cijenu tokom procedure odabira najpovoljnijeg dobavljača, ne može se potvrditi da su izabrani doista najpovoljniji ponuđači obzirom da vrijednosti ugovorenih radova definiranih aneksima ugovora premašuju ponude određenog broja ponuđača koji nisu izabrani. Također, obzirom da je potpisanim ugovorima definirano da se radovi izvode u fazama, a imajući u vidu vrijednosti ugovorenih radova, ne može se potvrditi da je prilikom odabira dobavljača primjenjen odgovarajući postupak.

Osnovna škola Prekounje je putem konkurentskog postupka sklopila ugovor za rekonstrukciju krova sportske dvorane u vrijednosti 79.927 KM, a aneksom ugovora vrijednost radova je povećana na iznos 96.979 KM. Zbog ukupne vrijednosti ugovorenih radova se ne može potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak prilikom izbora najpovoljnijeg dobavljača. Također, uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je ispostavljen račun na ukupnu vrijednost ugovorenih radova prije no što je potpisan aneks ugovora za naknadne radove.

Na poziciji **Opće gimnazije Bosanska Krupa** evidentiran je izdatak od 158.686 KM za nabavku građevina. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da se transakcija odnosi na uplatu doniranih sredstava iz ranijeg perioda od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke i Općine Bosanska Krupa, na namjenski račun Općine Bosanska Krupa za za izgradnju zgrade Gimnazije. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je evidentiranje izdataka izvršeno u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.

Na poziciji **Tehničkog fakulteta** iskazana je nabavka računarske opreme u vrijednosti 44.994 KM. Ugovor za sukcesivnu isporuku računarske opreme za školsku 2009/10 godinu zaključen 01.09.2009. godine. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da nabavke u znatnoj mjeri premašuju vrijednost 10.170 KM definiranu u ugovoru. Također, računi su iz 2009. godine, kao i računi za nabavku laboratorijske opreme u vrijednosti 54.356 KM čime je narušeno načelo modificiranog nastanka događaja, definirano Zakonom o budžetima u FBiH, kojim je propisano da se izdaci iskazuju u trenutku njihova nastanka.

Zaključkom Vlade od 21.11.2009. godine zadužena je **Služba za stručne i zajedničke poslove** da za potrebe Vlade i kantonalnih organa uprave izvrši proceduru odabira dobavljača za robe, usluge i radove u 2010. godini. Krajem 2010. godine, zaključeni su ugovori za nabavku dijela materijala, sitnog inventara, te određene usluge održavanja ukupne vrijednosti 200.000 KM, dok se u najvećem dijelu nabavka vršila na osnovu ugovora zaključenih u 2009. godini i aneksa od 29.03.2010. godine (kancelarijski materijal i materijal za čišćenje, materijal za održavanje zgrade, napitci, nafta i naftni derivati, računarska oprema, servisiranje voznog parka, usluge štampanja te obavezno i kasko osiguranje).

Obzirom na naprijed navedeno i iz priložene dokumentacije može se zaključiti da su učinjeni značajni proceduralni propusti (neblagovremeno imenovanje komisije za provođenje procedure), te neblagovremeno donesena odluka Vlade o izboru najpovoljnijeg ponuđača (20.12.2010. godine) imali su za posljedicu da procedura izbora dobavljača za najveći dio nabavki za 2010. godinu nije okončana. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da je izvršena nabavka računarske opreme (laptop) u iznosu od 13.678 KM, a da isti nisu bili predmetom nabavke u tenderskoj dokumentaciji za 2009. godinu.

Nabavke koje se finansiraju javnim novcem moraju se provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

4.8. Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2010. godine

Nije izvršeno usklađivanje stanja sredstava i izvora sredstava na što se ukazivalo i tokom vršenja revizija u prethodnim godinama. Na nivou Kantona, izvori sredstava u odnosu na iskazana stalna sredstva manji su za 11.259.064 KM, od čega se na Ministarstvo unutarnjih poslova odnosi 4.908.746 KM.

U Ministarstvu unutrašnjih poslova formirana je Centralna popisna komisija sa zadatkom da sačini zbirni Izvještaj o izvršenom popisu i rekapitulaciju popisnih lista, da preloži način likvidiranja razlika po popisu, te isto dostavi ministru na usvajanje do 15.01.2011. godine. Centralna popisna komisija je u roku dostavila Izvještaj o popisu imovine, potraživanja i obaveza za 2010. godinu, ali isti ne čini cjelokupan elaborat o popisu Ministarstva unutrašnjih poslova iz razloga što su popisom obuhvaćene samo dvije policijske stanice i kafe kuhinja, koji su blagovremeno dostavili svoje izvještaje o popisu. Shodno navedenom, može se zaključiti da u Ministarstvu unutrašnjih poslova popis nije okončan, niti je izvršeno spravljanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Potrebno je izvršiti konačno usklađivanje sredstava i izvora sredstava na nivou Kantona.

Potrebno je izvršiti usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o računovodstvu budžeta u FBiH.

4.9. Tekuća rezerva

Za podmirenje hitnih i nepredviđenih rashoda i izdataka koji se pojave tokom godine, Budžetom za 2010. godinu odobreno je 246.000 KM, a realizovano 167.696 KM. Realizacija sredstava tekuće rezerve uređena je članom 20. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2010. godinu i Odlukom Vlade o utvrđivanju kriterija za korištenje ovih sredstava od 30.04.2010. godine.

Najveći dio sredstava (156.136 KM) realizovan je odlukama Vlade Kantona na ime izmirenja dospjelih kamata i ostalih naknada vezano za pozajmljivanje, po Ugovoru o prenosu kreditnih sredstava po III Stand-by aranžmanu MMF-a, zaključenim 01.10.2009. godine sa Federalnim ministarstvom finansija. Za navedene izdatke ne može se potvrditi da su hitni i nepredviđeni, naročito u situaciji kada je Budžet Kantona usvojen tek 07.04.2010. godine.

Sredstva tekuće rezerve koristiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine.

4.10. Finansijski rezultat

Prema prezentiranom konsolidovanom godišnjem iskazu o izvršenju Budžeta za 2010. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2010. Godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjerenju)	Ostvareno u 2009. godini	Ostvareno u 2010. godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
A	Prihodi i primici	178.542.290	160.721.792	173.859.716	97,38
1	Prihodi od poreza	143.914.651	133.578.715	146.286.308	101,65
2	Neporezni prihodi	27.596.275	20.608.634	22.243.501	80,60
3	Potpore (grantovi)	6.194.364	6.051.675	5.153.957	83,20
4	Kapitalni primici	200.000	136.470	11.449	5,72
5	Fond za posebne namjene od prirodnih nesr.	612.000	0	0	
6	Prihodi od carina	0	156.240	61.458	
7	Primljene otplate	25.000	190.058	103.043	412,17
B	Rashodi i izdaci	196.900.353	169.778.434	176.564.036	89,67
1	Tekući rashodi	176.241.528	156.142.947	167.559.475	95,07
2	Kapitalni izdaci	20.658.825	13.635.487	9.004.561	43,59
C	Višak ostvarenih rashoda nad prihodima (B-A)	18.358.063	9.056.642	2.704.320	14,73
D	Finansiranje	18.358.062	9.141.938	3.358.062	18,29

U konsolidovanom godišnjem Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2010. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 173.859.716 KM. Ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 176.564.036 KM, te je višak rashoda nad prihodima u revidiranoj godini iskazan u iznosu od 2.704.320 KM.

U finansijskom izvještaju „konsolidovani bilans stanja“ na dan 31.12.2010. godine iskazan je akumulirani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima u iznosu od 8.486.550 KM, koliko je iskazano i u konsolidovanom bruto bilansu. Kako je i u prethodnim godinama iskazan akumulirani višak prihoda nad rashodima, a u prethodne dvije godine na kraju godine ostvaren višak rashoda nad prihodima, revizija prethodne godine dala je preporuku da Ministarstvo finansija izvrši analizu iskazanog akumuliranog viška prihoda nad rashodima, za što nam u toku revizije nije dostavljena dokumentacija.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je dio sredstava po osnovu plaća za decembar 2010. godine, zbog nedostatka sredstava u Budžetu, evidentiran na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda, te da na poziciji tekućih izdataka nisu iskazani svi izdaci u revidiranoj godini, jer je dio istih prenesen u narednu godinu, što ima za posljedicu da je deficit 2010. godine manje iskazan za iznos od najmanje 4.220.749 KM, i to:

- 104.035 KM obaveza po osnovu dijela plaća za XII 2010. godine
- 967.634 KM obaveza prema zaposlenima po osnovu razlike toplog obroka za period X-XII 2010. godine, što je planirano u Budžetu za 2011. godinu

- 2.246.498 KM obaveza prema zaposlenima po osnovu regresa za godišnji odmor za 2010. godinu, što je planirano u Budžetu za 2011. godinu
- 902.582 KM obaveza prema dobavljačima i zaposlenima po osnovu naknada troškova zaposlenih kod Ministarstva unutrašnjih poslova.

Obzirom na naprijed navedeno, postavlja se pitanje neblagovremenog pokretanja aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda i evidentiranja izdataka u momentu kada je obaveza za plaćanje i nastala, kako je to regulirano zakonskim propisima, te preispitivanje iskazanog akumuliranog viška prihoda nad rashodima.

Rashodi i izdaci u iznosu ne manjem od 4.216.592 KM nastali u toku 2009. godine priznati su u revidiranoj godini, odnosno svi izdaci nisu evidentirani u periodu kada je obaveza za plaćanje i nastala, što je u suprotnosti sa odredbama člana 59. Zakona o budžetima u FBiH. Navedeno se odnosi na regres za godišnji odmor za 2009. godinu od 2.244.477 KM koji je planiran u Budžetu revidirane godine, topli obrok 2009. godine od 809.423 KM planiran Budžetom za 2010. godinu, obaveze Ministarstva unutrašnjih poslova u iznosu od 892.184 KM, te prema uzetom uzorku obaveze kod Kantonalnog suda Bihać i Općinskog suda Bosanska Krupa 68.297 KM, od čega su obaveze nastale 2008. godine 22.223 KM i obaveze iz prethodne godine od 140.552 KM kod Tehničkog fakulteta, 40.019 KM kod Pedagoškog fakulteta, te 21.640 KM kod Biotehničkog fakulteta.

Imajući u vidu činjenicu da je po odlukama budžetskih korisnika, a uz prethodnu saglasnost Vlade, vršen otpis imovine i potraživanja na teret finansijskog rezultata u iznosu 8.542.412 KM i otpis obaveza u korist finacijskog rezultata u iznosu 9.409.805 KM, ne može se potvrditi iskazani finansijski rezultat u finansijskim izvještajima.

U cilju istinitog i fer iskazivanja podataka u finansijskim izvještajima potrebno je rashode i izdatke priznavati u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, te blagovremeno vršiti uravnoteženje rashoda sa prihodima.

4.11. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja i plasmani na dan 31.12.2010. godine iskazana su u iznosu od 8.686.873 KM i u odnosu na iste od 01.01.2010. godine kada su iznosili 16.178.457 KM manji su za 7.491.584 KM. Smanjenje potraživanja je nastalo kao posljedica donošenja odluka o otpisu istih iz Glavne knjige. Kratkoročna potraživanja se većim dijelom odnose na ostala potraživanja 4.294.462 KM, potraživanja od pravnih lica 1.399.195 KM, dok se kratkoročni plasmani većim dijelom odnose na date kredite 3.019.750 KM.

Ministarstvo financija je izvršilo isknjižavanje 2.121.699 KM potraživanja, 882.321 KM potraživanja je isknjiženo iz bilansne evidencije i proknjiženo u vanbilansnoj evidenciji, dok je isknjiženo potraživanje sa vanbilansne evidencije u iznosu 14.650.393 KM.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je otpisalo kratkoročna potraživanja u iznosu 1.251.766 KM i kratkoročne plasmane u iznosu 361.225 KM uz obrazloženje da je nastupila zastara.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta je otpisalo potraživanja u iznosu 315.808 KM uz obrazloženje da je nastupila zastara.

Ministarstvo unutarnjih poslova je otpisalo potraživanja u iznosu 307.058 KM uz obrazloženje da je nastupila zastara.

Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline je isknjižilo potraživanja u iznosu 80.714 KM uz obrazloženje da je nastupila zastara.

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike je otpisalo potraživanja u iznosu 76.228 KM uz obrazloženje da je nastupila zastara.

Obzirom da je kod svih budžetskih korisnika obrazloženje za otpis potraživanja i plasmana bila činjenica da je nastupila zastara, nameće se zaključak da isti nisu pratili dospelost potraživanja, niti su poduzimali zakonom propisane radnje za naplatu istih, odnosno spriječiti nastanak zastare potraživanja. Provedenom revizijom je također utvrđeno da budžetski korisnici nisu postupali u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor kojim je predviđeno da se potraživanja starija od 6 mjeseci obavezno evidentiraju na poziciji sumljivih i spornih potraživanja.

Potrebno je poduzimati sve zakonom propisane mjere kako bi se potraživanja i naplatila, kao i poduzimanje mjera da ne dođe do zastare potraživanja.

Potrebno je poštivati odredbe Računovodstvenih politika za Federalne budžetske korisnike i trezor kod evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.

4.12. Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja na dan 31.12.2010.godine iskazani su u ukupnom iznosu od 30.341.186 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu, kada je evidentirano 45.764.622 KM, manje za 15.423.436 KM.

Kratkoročne obaveze se odnose na kratkoročne tekuće obaveze u iznosu od 4.966.718 KM, kratkoročne kredite i zajmove 38.050 KM, obaveze prema djelatnicima 13.493.132 KM i finansijski i obračunski odnosi povezanih jedinica 340.311 KM.

Smanjenje kratkoročnih obaveza u odnosu na prethodnu godinu je u prvom redu posljedica donošenja odluka rukovoditelja budžetskih korisnika o otpisu obaveza uz prethodnu saglasnost Vlade, a ne kao posljedica boljeg finansijskog stanja Kantona u 2010. godini. Uvidom u dokumentaciju je utvrđeno da je na dan 31.12.2010. godine izvršeno umanjeње obaveza u iznosu 9.409.805 KM u korist finansijskog rezultata, a ista se većim djelom odnose na Ministarstvo unutarnjih poslova 6.916.084 KM, Poljoprivredni zavod 2.132.013 KM, Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta 232.201 KM, O.Š. Kamenica 65.434 KM, Pravni fakultet 32.879 KM, Ministarstvo za građenje 13.907 KM i Ministarstvo zdravstva 12.617 KM. Uvidom u pojedinačne odluke o isknjižavanju obaveza je utvrđeno da dio isknjiženih obaveza čine obaveze prema dobavljačima za isporučene robe i usluge koje su zastarile, a dobavljači nisu pokrenuli sporove za naplatu istih, a dio su obaveze između povezanih jedinica unutar Kantona (između budžetskih korisnika). Međutim najznačajniji dio isknjiženih obaveza su obaveze naknada plaća, naknada uposlenih kao i porezi i doprinosi temeljem isplaćenih plaća. Tako je Ministarstvo unutarnjih poslova isknjižilo obaveze za plaće u iznosu 2.662.597 KM, obaveze za naknade uposlenih 88.544 KM te obaveze za poreze i doprinose u iznosu 2.888.387 KM. Poljoprivredni zavod je kao pravni sljednik Kantonalne direkcije robnih rezervi isknjižio obaveze poreza i carina u iznosu 1.845.857 KM evidentirane u poslovnim knjigama direkcije.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu 11.502.975 KM, a odnose se na razgraničene prihode 11.285.145 KM i razgraničene rashode 24.436 KM. Razgraničeni prihodi se većim dijelom sastoje od namjenskih sredstava Ministarstva poljorivrede, vodoprivrede i šumarstva 6.183.326 KM, namjenskih sredstava Direkcije za ceste 2.488.056 KM, primljenih donacija budžetskih korisnika 1.098.422 KM i namjenskih sredstava Uprave civilne zaštite 518.518 KM.

Uvidom u **Pregled izvršnih sudskih rješenja** na dan 31.12.2010. godine, sačinjen od strane Ministarstva finansija, u kojima su budžetski korisnici bili tužena stana u postupku je utvrđeno da postoji 5.786 presuda kojima su utvrđene obaveze u iznose 38.306.230 KM bez uključenih sudskih troškova i kamata. Izvršna sudska rješenja se odnose na period od 2007. godine do kraja 2010. godine. Veći dio ovih sporova se odnosio na potraživanja iz osnova radnog odnosa. Obzirom da ove obaveze nisu unijete u sistem Glavne knjige, kao niti na poziciji razgraničenih rashoda, za minimalno 38.306.230 KM, ne može se potvrditi stanje iskazanih obaveza u finansijskim izvještajima.

4.13. Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze na dan 31.12.2010.godine iskazane su u ukupnom iznosu od 18.000.460 KM a odnose se na:

Sredstva kreditnog zaduženja kod Saudijskog fonda za izgradnju Vodovoda Bužim u iznosu 956.057 KM.

Sredstva kreditnog zaduženja kod Saudijskog fonda za rekonstrukciju škola i nabavku školskog namještaja u iznosu 3.745.925 KM.

Kreditna sredstva MMF po Stand by aranžmanu dobivena preko Federalnog ministarstva finansija u iznosu 13.298.479 KM.

4.14. Ostali nalazi

Vlada je 30.06.2009. godine usvojila Odluku o donošenju Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, na osnovu koje je Uprava civilne zaštite, uz prethodnu saglasnost Kantonalnog štaba civilne zaštite, trebala sačiniti Plan korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje u 2010. godini. Dana 03.12.2009. godine Uprava civilne zaštite je uputila zahtjev Komandantu Kantonalnog štaba civilne zaštite, kojeg po funkciji obavlja Premijer Kantona, za sazivanjem sjednice Kantonalnog štaba civilne zaštite. Po iskazu odgovorne osobe sjednica Kantonalnog štaba civilne zaštite nije održana, tako da se nisu stekli potrebni preduslovi da se usvoji Plan korištenja namjenskih sredstava, pa samim tim i da se pristupi realizaciji ovih sredstava.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je vidljivo da su prikupljena namjenska sredstva po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na dan 31.12.2010. godine evidentirana na podračunu iznosila 1.516.540 KM, dok su ista iskazana na poziciji razgraničenih prihoda u iznosu 518.518 KM. Po iskazu odgovorne osobe neutrošeni prihodi iz ranijih godina nisu iskazani na poziciju razgraničenih prihoda kako je to predviđeno odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.

Potrebno je stvoriti pretpostavke kako bi se namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje i realizirala za namjene utvrđene Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona u prilogu dopisa broj: 04-14-8707-8/11 od 25.08.2011. godine dostavilo je očitovanja – pismene primjedbe pojedinih budžetskih korisnika na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Unsko-sanskog kantona za 2010. godinu.

Primjedbe i obrazloženja budžetskih korisnika date na Nacrt Izvještaja razmotrene su i one koje smo smatrali opravdanim i za koje je dostavljena dodatna dokumentacija inkorporirane su u Konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja za 2010. godinu, dok se pojedine primjedbe i obrazloženja nisu mogle uvažiti.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Vođa tima:

Danko Buhač, dipl.oec.

Član tima:

Anisa Prasko, dipl. oec.

Član tima:

Almira Lepara, dipl.iur.